

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Economische Zaken over de Ontwerpwijziging Besluit houders van dieren vanwege de overname van de welzijnsvoorschriften van het Productschap voor Pluimvee en Eieren, toegezonden aan de Kamer per brief d.d. 5 maart 2014 (Kamerstuk 28 286 nr. 725).

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Hamer

Adjunct-griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Thomassen

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	4
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie	5
II	Antwoord / Reactie van de Minister	6
III	Volledige agenda	6

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de Ontwerpwijziging Besluit houders van dieren vanwege de overname van de welzijnsvoorschriften van het Productschap voor Pluimvee en Eieren. Deze leden hebben hierbij de volgende vragen en opmerkingen. Zij lezen dat de toenmalig Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit in 2007, mede gezien de groeiende politieke en maatschappelijke aandacht voor het omgaan met dieren en de dierhouderij, heeft besloten dat dierenwelzijn als publieke taak zou worden aangemerkt en dat voortaan welzijnswetgeving door de overheid zou worden vastgelegd. Kan de Minister aangeven wanneer dit besluit exact is genomen en waar dit besluit is vastgelegd? Ook lezen deze leden dat het belang van het dier destijds voor de Productschappen Vee, Vlees en Pluimvee en Eieren aanleiding is geweest om over te gaan tot het opstellen van de welzijnsvoorschriften voor respectievelijk ouderdieren van vleeskuikens, vleeskalkoenen, konijnen en nertsen. Zij merken op dat het Productschap voor Pluimvee en Eieren (PPE) uit eigen beweging regelgeving heeft opgesteld en dat zij hier niet toe verplicht waren. De bedrijven voldoen aan deze regelgeving. De leden van de VVD-fractie vragen dan ook waarom de Minister het noodzakelijk vindt om de regelgeving die de sector zelf heeft vastgelegd via productschapsverordeningen om te zetten in wet- en regelgeving. Voorts vragen zij hoe deze regelgeving in verhouding staat tot Europese regelgeving op dit gebied. Kan de Minister per onderdeel (vleeskuikens, vleeskalkoenen, konijnen en nertsen) aangeven of Nederland vooruitloopt op EU-regelgeving en zo ja, waarom dit noodzakelijk is? Ook lezen deze leden dat dit besluit zal leiden tot een verhoging van de regeldruk omdat de inhoudelijke nalevingskosten structureel zullen stijgen met € 70.725 als gevolg van de aangescherpte huisvestingsvoorschriften voor dek-rijpe en drachtige voedsters. De leden van de VVD-fractie vinden het heel opmerkelijk dat de regelgeving is aangescherpt terwijl hier geen aanleiding voor bestaat en dat de sector zich geconfronteerd ziet met een toename van de regeldruk en nalevingskosten terwijl het dierenwelzijn voor de konijnenhouderij in Nederland al op een hoog niveau ligt, zeker aangezien in Europees verband geen regelgeving voor deze tak bestaat. Deze leden ontvangen graag een toelichting van de Minister waarom besloten is om deze extra verplichting in te voeren. Tot slot nog een algemene opmerking. Vorige week donderdag heeft de Eerste Kamer laten weten zeer bezorgd te zijn over het opheffen van de productschappen. De Eerste Kamer heeft schriftelijke vragen hierover gesteld aan de Minister. De leden van de VVD-fractie vragen de Minister om de Tweede Kamer een afschrift te sturen van zijn antwoorden op de vragen van de Eerste Kamer.

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavige Ontwerpwijziging. Deze leden verzoeken de Minister om op een aantal vragen in te gaan. Zij vragen waarom het niet werkbaar is om de streefnormen voor het stalklimaat van kalkoenen als harde eisen over te nemen. Ook vragen zij wanneer de uitkomsten bekend zijn van het onderzoek naar de overgang van donker naar licht voor konijnen. Deelt de Minister de mening dat het welzijn van de voedsters bij het later spenen van de konijnen een goede reden kan zijn voor aanpassing van de minimale speenleeftijd maar dat de bedrijfsvoering en economische gevolgen voor de sector dat niet zijn?

Vragen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavige Ontwerpwijziging. Deze leden vinden het een goede zaak dat de welzijnsvoorschriften voor vleeskuikenouderdieren, vleeskalkoenen en konijnen blijven bestaan. Zij vragen de Minister hoe op korte termijn verbeterstappen gemaakt gaan worden betreffende de welzijnsproblemen (chronische honger) bij vleeskuikenouderdieren? Welke structurele oplossing heeft de Minister voor ogen? Wat gaat de Minister doen om de welzijnsproblemen (verenpikkerij e.d.) bij vleeskalkoenen op te lossen? Is de Minister bereid meer afleidingsmateriaal voor te schrijven? Deze leden vragen of de Minister bekend is met de publicatie «Scheiden van dieren» van de Wageningen University (WUR) waarin het volgende wordt geconcludeerd: «het aanhouden van 11 weken als minimale speenleeftijd in plaats van het noemen van een datum zal voorkomen dat nertsen op een te jonge leeftijd worden gespeend.» Onderschrijft de Minister dat spenen op 11 weken in plaats van zeven-acht weken het optreden van staart- en pelsbijten fors vermindert van gemiddeld 20% naar slechts 1-2%? Neemt de Minister het natuurlijke gedrag van het dier als uitgangspunt van het beleid? In de natuurlijke situatie verlaten jonge nertsen het territorium van hun moeder gemiddeld rond de 12 weken. Waarom wordt het beleid niet gespiegeld aan de natuurlijke situatie? De leden van de SP-fractie vinden het wenselijk dat er een aantal weken genoemd wordt voor het spenen van nertsen in plaats van een datum. Deze dieren worden immers geboren in de periode eind april-eind mei (en soms later), dus geeft een datum veel bandbreedte en weinig garanties. Daarnaast hebben deze leden grote bezwaren tegen het gegeven dat het minimum van acht weken voor het spenen van nertsen een feitelijke afzwakking van de regelgeving inhoudt. In de literatuur is al lang bekend dat te vroeg spenen ernstige welzijnsproblemen geeft; Mason (1994) vond een negatieve correlatie tussen staartbijten en de leeftijd van spenen en Jepessen et al. (2000) noemt een verband tussen vroeg spenen en stereotypieën). Is de Minister bereid de speenleeftijd voor nertsen aan te passen naar 11 tot 12 weken in het besluit houders van dier? In de winterperiode worden nertsen beperkt gevoerd. Hierdoor vertonen de dieren stereotiep gedrag zoals langdurig in de kooien op en neer lopen of ronddraaien. De hoeveelheid stereotiep gedrag neemt toe naarmate de voerbeperving sterker is. Is de Minister bereid regels af te spreken om welzijnsproblemen te voorkomen het onthouden van afdoende voer mogelijkheden voor nertsen in de winter? Is de Minister daarnaast ook bereid om met de sector afspraken te maken over een jaarrondfourageerbeleid dat beter aan de natuurlijke jaag behoefte van de nerts tegemoet komt en verveling tegengaat bijvoorbeeld het gebruik van een voer-bal? De leden van de SP-fractie vragen wat de plannen op langere termijn zijn om het welzijn van vleeskuiken ouderdieren, vleeskalkoenen en konijnen te verbeteren. Met het wegvallen van de productschappen verdwijnen ook onderzoeksgelden ten behoeve van het verbeteren van het welzijn van

deze dieren. Hoe wordt de financiering van het onderzoek alsnog mogelijk gemaakt? Deze leden zijn bezorgd over de handavingscapaciteit van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Hoe zal invulling gegeven worden aan handhaving? Komt er extra capaciteit beschikbaar? Zo nee, hoe wordt dit dan belegd gezien de toch al hoge werkdruk bij de NVWA? Hoe wordt een achteruitgang in controle voorkomen? Onderschrijft de Minister dat in het huidige systeem jonge konijntjes lange periodes, tot wel 48 uur, zonder eten (moedermelk) worden gehouden omdat de moeder opnieuw gedekt moet worden? Vindt de Minister dit een wenselijke situatie? Is de Minister bereid een einde te maken aan de situatie waarin jonge konijnen zonder voeding worden gelaten? Wanneer is er een einde gemaakt aan de kooihuisvesting voor konijnen? Erkent de Minister dat de huidige situatie in de konijnenhouderij niet voldoet aan punt 7 van de bijlage bij Richtlijn 98/58/EG inzake de bescherming van voor landbouwdoelen gehouden dieren waarvan de tekst als volgt luidt: de bewegingsvrijheid die past bij het dier, met inachtneming van de soort en overeenkomstig de bestaande ervaring en de wetenschappelijke kennis, mag niet op zodanige wijze worden beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht? Zijn de «welzijnshokken» / «verrijkte kooien» voor konijnen, die vanaf 2016 geïmplementeerd moeten zijn, een eindstation waarbij dierenwelzijn afdoende is gewaarborgd of wordt er gestreefd naar volledige groepshuisvesting? Wanneer wordt deze volledige groepshuisvesting bereikt? Hoe zien de verrijkte kooien er uit? Wat voor bodem hebben deze? Hoe staat het met het toepassen van verrijkmateriaal? Wat valt onder verrijkmateriaal? Hoeveel houderijen hebben dit nu? Hoeveel van de productiekonijnen zitten nu nog in de gazen kooihuisvesting? Hoeveel ruimte hebben ze daar en hoeveel afleidingsmateriaal? Is het bedwelmen en doden van konijnen meegenomen in het plan van aanpak 2010–2016 van de konijnensector?

Vragen van de leden van de fractie van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavige Ontwerpwijziging. Ten aanzien van deze wijziging hebben zij nog enkele vragen. Deze leden stellen vast dat de wijziging van het besluit houders van dieren een stijging van de kosten voor de konijnenhouderij met zich meebrengen. Is deze wijziging van de huisvestingsregels goed afgestemd met de sector? Ook willen zij weten of de productschapsregels voor dierenwelzijn, die overgenomen worden met de voorgelegde wijziging van het besluit, strengere en hogere eisen omvatten dan de Europese regels voor dierenwelzijn. Deelt de Minister de mening dat ten behoeve van de concurrentiepositie van de Nederlandse dierhouders, de Europese dierenwelzijnsregels te prefereren zijn boven nationale regels? Hoe is de Minister voornemens om Europese uniforme regels voor dierenwelzijn te realiseren? Momenteel moeten pluimveehouders voor drie verschillende informatiesystemen grotendeels dezelfde gegevens opgeven, namelijk voor het Identificatie- en Registratiesysteem (I&R)-pluimvee, voor het formulier voedselketeninformatie (VKI) en voor het RVO-vleeskuikenbesluit. Al langer is er sprake van het versimpelen van deze data-aanleveringsverplichtingen. Maakt de overname van het PPE het mogelijk om op korte termijn deze data-aanleveringsverplichting voor pluimveehouders te versimpelen? Op welke termijn is de Minister voornemens dit te realiseren? De leden van de CDA-fractie verzoeken de Minister om het besluit houders van dieren met betrekking tot het houden van nertsen beter aan te laten sluiten bij de praktijk. Bedrijven met uitgeselecteerde fokdieren kunnen fokdieren hebben die ouder dan een jaar zijn, maar die niet gebruikt worden in het fokproces. Is de Minister bereid om een werkbare oplossing voor dit, met name administratieve probleem te bewerkstelligen?

Vragen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavige Ontwerpwijziging. Zij hebben vragen en opmerkingen die zij de Minister graag willen voorleggen. Deze leden vragen waarom de Minister er niet voor gekozen heeft om – nu het besluit toch gewijzigd wordt- de welzijnsnormering aan te scherpen op grond van de meest recente onderzoeksgegevens over de welzijnsproblematiek bij vleeskuikens, kalkoenen en konijnen. Een aantal van deze welzijnsregels zijn gebaseerd op gedateerd wetenschappelijk onderzoek. Zij vragen de Minister de te wijzigen welzijnsregels opnieuw te bekijken en hierin hogere ambities te stellen. De leden van de PvdD-fractie constateren dat de welzijnsnormen voor ouderdieren van vleeskuikens gebaseerd zijn op conclusies van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) uit 1996 en dat daardoor in de voorgenomen wijziging van het onderhavige Ontwerpwijziging, nieuwe wetenschappelijke inzichten ontbreken. In 1996 concludeerde de RDA dat ouderdieren van vleeskuikens chronisch honger lijden omdat ze sterk beperkt worden in hun voer- en drinkgedrag vanwege de hoge productiviteit in het eieren leggen. Dit ernstige ongerief, wat zich uit in agressief gedrag tijdens voermomenten, is nog steeds aanwezig. Welke maatregelen gaat de Minister treffen om de chronische honger onder ouderdieren van vleeskuiken te stoppen? In recentere wetenschappelijke onderzoeken, uitgevoerd door bijvoorbeeld Animal Science Group (ASG) (2007), pleiten wetenschappers voor een systeemaanpassing en een traag groeiend ras. Is de Minister bereid om deze recentere wetenschappelijke inzichten om te zetten in regelgeving? Is de Minister bereid om toe te werken naar een verbod op de plofkip? Is de Minister bereid om kooihuisvesting uit te faseren en, naast het verbod op de verrijkte kooi, tevens per 1 januari 2021 een verbod op koloniehuisvesting in te stellen? Zo nee, waarom niet? Verder constateren deze leden dat de Minister het te accepteren uitvalspercentage onder kalkoenen één op één overneemt van de productschappen. Pas bij een uitval hoger dan 10% bij mannelijke dieren en 6% bij vrouwelijke dieren volgen verbetermaatregelen. Zij vinden deze percentages ethisch niet aanvaardbaar. Is de Minister bereid tot een verlaging van deze percentages zodat verbetermaatregelen voor het welzijn en de gezondheid van kalkoenen eerder genomen worden? De leden van de PvdD-fractie vragen ook waarom de Minister bij de categorie vleeskalkoenen uitgaat van regelgeving die gebaseerd is op een rapport uit 2000 terwijl er recentere wetenschappelijke publicaties zijn over het ongerief bij kalkoenen. Zo heeft de ASG (2009) geïdentificeerd dat ook in deze sector er sprake is van een snelle groeisnelheid wat leidt tot plofkalkoenen. Onderzoeksresultaten in Duitsland wijzen uit dat bij overdekte uitlopen het uitvalspercentage en bewegingsstoornissen afnamen en een vermindering optrad van huid- en veerbeschadigingen (Berk, 2006). Is de Minister bereid om binnen de voorgenomen wijziging recente wetenschappelijke adviezen over te nemen en binnen de aangekondigde wijziging eisen op te nemen voor een uitloop met goede strooiselkwaliteit voor kalkoenen? Deze leden lezen verder dat de Minister bij het onderhavige Ontwerpwijziging uit wil gaan van het plan van aanpak 2010–2016 dat de konijnensector heeft opgesteld. Waarom gaat de Minister niet uit van het onafhankelijke onderzoek van de Wetenschapswinkel Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht (2002) waarin geconcludeerd wordt dat het welzijn van konijnen in kooisystemen onaanvaardbaar wordt aangetast? Deze leden maken hierbij de vergelijking met de leghennen in batterijsystemen waar inmiddels ook een verbod op geldt vanwege ernstige dierenwelzijnsaantasting. Zij constateren dat binnen dit plan van aanpak welzijnsverbeteringen worden aangebracht binnen het onnatuurlijke systeem van kooihuisvesting. Vanwege de hoge mate van ernstig ongerief in de konijnenhouderij (eendagskonijnen, afwijkend stereotiep gedrag, apathie, voetzoolaandoe-

ningen door draadgazenbodems, hoge uitval, onvoldoende bewegingsruimte) willen zij benadrukken dat het nemen van grotere stappen dan die het plan van aanpak voorziet, essentieel is voor het welzijn en de gezondheid van konijnen. Is de Minister bereid om toe te werken naar welzijnssystemen waarin de konijnen niet in kooien worden gehuisvest? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet? De leden van de PvdD-fractie hebben geconstateerd dat de Minister voor het welzijn van nertsen uitgaat van de artikelen van de Wet verbod Pelsdierhouderij, waarbij nertsenhouders tot 1 januari 2024 de mogelijkheid krijgen om hun bedrijf uit te blijven oefenen. In het onderhavige ontwerpwijziging gaat de Minister uit van een speenleeftijd van acht weken. Wetenschappelijke inzichten van ASG (2007) geven aan dat een dergelijke vroege speenleeftijd leidt tot een hoge mate van stress met gevolgen als staart- en vachtbijten en andere stereotypen. Is de Minister bereid om de speenleeftijd te verhogen naar natuurlijke normen van 11–14 weken? Zo nee, waarom niet?

Deze leden constateren ook dat de Minister in het onderhavige zich alleen maar richt op een beperkt aantal diercategorieën. Is de Minister bereid om tevens te kijken naar verbeteringen voor het welzijn binnen andere diercategorieën zoals geiten, schapen, waterbuffels, struisvogels of eenden? Zo ja, op welke wijze en op welke termijn? Zo nee, waarom niet? De leden van de PvdD-fractie constateren dat productschappen zich tevens richten op thema's als het transport en het slachten cq. het doden van dieren. Kan de Minister aangeven wanneer hij voornemens is deze onderdelen van de Wet dieren in werking te laten treden? Kan de Minister aangeven wat het percentage kalkoenen is, zwaardere dan zeven kilo en bestemd voor internationaal transport, die vervoerd worden in containers? Deze leden constateren dat er over het welzijn van konijnen tijdens transport weinig bekend is. Is de Minister bereid om daar specifiek onderzoek naar uit te laten voeren? Is de Minister bereid om wettelijke eisen te stellen aan het verstrekken van voer en water aan eendagskuikens tijdens het transport zodat de sterfte onder eendagskuikens afneemt? Is de Minister bereid om eisen te stellen aan het doden van kalveren enkel en alleen omdat zij te licht zijn? Is de Minister bereid om het doden van eendagskuikens en het doden van eendagskonijnen tegen te gaan? Op welke wijze gaat het kabinet de aangenomen motie Thieme (TK 28 286 nr. 688) uitvoeren over een verbod op het levend aanhangen van pluimvee?

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

Ontwerpwijziging Besluit houders van dieren vanwege de overname van de welzijnsvoorschriften van het Productschap voor Pluimvee en Eieren

Brief regering d.d. 05-03-2014, Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp, Kamerstuk 28 286, nr. 725